

38. zborovanje Zveze zgodovinskih društev Slovenije

Ravne na Koroškem, 28.-30. 9. 2016

38. zborovanje Zveze zgodovinskih društev Slovenije (ZZDS) je potekalo na Ravnah na Koroškem od 28. do 30. 9. 2016. Osrednje društvo zgodovinarjev, ki je dolga leta delovalo pod imenom Zgodovinsko društvo za Slovenijo, neprekinjeno organizira zborovanja od leta 1946 in letos tako ZZDS praznuje 70. obletnico svojega delovanja. Soorganizator zborovanja je bilo Zgodovinsko društvo za Koroško (ZDK), saj je poslanstvo Zveze tudi povezovanje z lokalnimi društvi. Novembra 2015 na podelitvi nagrade KLIO je vodstvo ZZDS povabilo na zborovanje slovenskih zgodovinarjev na temo *Zgodovina izobraževanja*, razpis in poznejše informacije, program in knjiga povzetkov v slovenščini in angleščini pa so dostopni tudi na spletni strani društva: <http://zzds.si/2016/09/20/38-zborovanje-zzds-conference/>. Zanimanje za sodelovanje na zborovanju je bilo veliko med zgodovinarji in strokovnjaki drugih ved, kajti na razpis je prispelo več kot 110 zelo zanimivih predlogov predavanj. Programski odbor je z izborom opravil zelo težko delo.

Zborovanje je potekalo v novih prostorih Srednje šole Ravne in Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika na Ravnah. Začelo se je v sredo 28. 9. ob 8.30 uri z registracijo udeležencev. Mednarodnega simpozija se je udeležilo 80 referentov in 40 obiskovalcev brez referatov. Predavanja so se dotikala vprašanj vzgoje in izobraževanja v zgodovini od antičnih časov do samostojne Slovenije. Strokovnjaki z univerz, inštitutov, muzejev, različnih šol in drugih kulturnih ustanov so s pomočjo novih virov in sodobnejših analiz obravnavali različne teme: o vlogi šole in šolanih posameznikov pri kulturnem in narodnostnem razvoju; kako smo Slovenci postali pismen narod; kako pomembne so bile za nas avstrijske univerze in vpliv univerzitetnih središč severne Italije in Nemčije; katere pedagoške ideje so se uveljavile; kako je na razvoj šolstva vplivala bližina kulturnih in gospodarskih središč, kakšno izobraževalno vlogo so imele slovenske šolske knjige; uveljavljanje slovenščine kot materinščine v šoli, izobraževanje narodnostnih manjšin, šolanje za poklic, prispevek tehnične inteligence na gospodarski, kulturni in politični razvoj posameznih področij; kako odločujoča je bila vloga učiteljic in učiteljev pri prosvetnem delu za narod, itd. O teh temah je razpravljalo s predavanji, okroglimi mizami ter z diskusijami 120 zgodovinarjev iz Slovenije, Slovencev iz zamejstva ter več kot 15 referentov iz sosednjih in bližnjih držav: Italije, Avstrije, Hrvaške, Nemčije, pa tudi iz Poljske, Srbije, Ukrajine, Finske, Španije in Litve, ki so predstavili svoje raziskave v angleško govoreči sekciji. Znanje je mednarodno! In pot v svet je že nekdaj pomenila tudi širjenje obzorij znanja. Mednarodna udeležba je ena od značilnosti zborovanj zgodovinarjev v zadnjih letih. Zborovanje se je pričelo

s pozdravnimi govori predsednika ZZDS dr. Branka Šuštarja, predsednice ZDK dr. Karle Oder ter direktorice Koroške osrednje knjižnice Ravne mag. Irene Oder. Sledila sta uvodna predavanja dr. Petra Vodopivca o *Šoli in šolstvu – osrednjih ustanovah slovenskega narodnega oblikovanja* ter dr. Karle Oder o *Izobraževanju od ustnega izročila do visoke šole v Koroški regiji*. Zatem so se pričela paralelna zasedanja v veliki predavalnici Srednje šole Ravne, Kuharjevi dvorani in časopisni čitalnici Koroške osrednje knjižnice. Med prvimi predstavitvami sta bili predavanja dr. Teodora Domeja z naslovom *Vprašanje učnega jezika na Koroškem (Bistrica na Zilji po uveljavitvi državnega šolskega zakona 1869)* in pogled italijanskega predstavnika Vannia D' Alessia na temo *The grotesque discussion about the destiny of slovenian gimnasium of Gorizia, 1919–1922*. Predavanjem je sledila pet minutna diskusija. Celoten program predavanj s povzetki je objavljen v *Knjigi povzetkov 38. zborovanja Zveze zgodovinskih društev Slovenije* in dostopen tudi na spletu.

Po končanih predstavitvah referatov je bil 28. 9. ob 18.30 uri še občni zbor društva. Po poročilih društev ZZDS, urednikov Zgodovinskega časopisa ter Kronike je bila glavna sprememba sklep o dopolnitvi 18. člena Statuta ZZDS ter 3. in 4. člena Pravilnika o podeljevanju nagrade Klio, ki dovoljuje podeljevanje nagrade vsako leto, če so zagotovljena finančna sredstva v ta namen. Zatem je sledila še svečana podelitev stanovske nagrade KLIO. Program je vodila dr. Dragica Čeč ob spremljavi moškega pevskega zbora Šentanelski pauri iz Prevalj. Pred razglasitvijo se je spomnila vseh dosedanjih dobitnikov nagrade Klio in priznanja dr. Ervina Dolenca. Nominirance je predstavil dr. Bojan Godeša, član komisije za podeljevanje nagrade, in razglasil oba nagrajenca. Prejemnik desete nagrade Klio za najboljše zgodovinopisno delo v letu 2015 je red. prof. dr. Božo Repe, predavatelj na Oddelku za zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Nagrado je prejel za monografijo *S puško in knjigo: narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda 1941–1945*. Zveza zgodovinskih društev Slovenije podeli tudi priznanje dr. Ervina Dolenca mlademu zgodovinarju za znanstveni prvenec. Priznanje, ki nosi ime po umrlem slovenskem zgodovinarju, je za leto 2015 odšla v roke dr. Žigi Koncilju za delo: *Politično sodstvo: sodni procesi na Slovenskem v dveh Jugoslavijah*. Večer se je zaključil s prijetnim druženjem z nagrajencema, kolegi in gosti simpozija. Kratka utemeljitev nagrad je objavljena na spletni strani ZZDS in na FB strani. Obvestilo o nagrajencih je objavila tudi Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

Naslednji dan (29. 9.) se je v dopoldanskem času ponovno zvrstilo vrsto zanimivih predavanj o vprašanju poučevanja zgodovine, izobraževanju »posebnih« otrok, vajeništvu in vseživljenskem učenju. Na sporedu sta bili dve okrogli mizi o učbenikih za osnovne in srednje šole ter o učnih načrtih in preverjanju pri pouku zgodovine. Dr. Bojan Balkovec je predstavil rezultate ankete o učbenikih in anketo o zunanjih preverjanjih na maturi ter na nacionalnem preverjanju znanja. Nadaljevala se je diskusija glede vsebine pouka zgodovine »ali izbrane teme sledijo sodobnemu času in naglemu razvoju družbe«. Popoldne so se nekateri udeleženci zborovanja popeljali z avtobusom iz Raven naokrog v bližnja mesta in kraje: Prevalje, Mežico, Črno, Holmec ter Libeliče. Naši gostje so videli delček prelepe koroške pokrajine. Ob 19.00 uri se je ekskurzija zaključila pred Muzejem železarstva (Štauharijo), bivšim

kovaškimi obrati Železarne Ravne. Tam je udeležence sprejel župan občine Ravne dr. Tomaž Rožen in dr. Karla Oder, avtorica razstave in monografije »Mati fabrika, mesto in dom«, ki je predstavila tudi muzej in razstavo. Sledil je kulturni program s pevko in kitaristko Ditko Čepin. Za tretji dan (30. 9.) sta dopoldne ostali še dve paralelni sekciji in dodatni panel, na katerem so se zbrali vsi tisti, ki so vztrajali do konca. Žal je prišlo v navado, da precej referentov po svoji predstavitvi hitro zapusti prizorišče. Zborovanje se je zaključilo s plenarnim zasedanjem, na katerem je predsednik dr. Branko Šuštar podal oceno letošnjega zborovanja, v diskusiji pa so se dotaknili vprašanja, kako naprej z organizacijo zborovanj v takšnem obsegu. Včasih so se učitelji množično udeleževali zborovanj, danes pa je pri njih zanimanje za taka srečanja zelo vpadlo. Eden od glavnih razlogov je gotovo pestrejša ponudba tudi drugih izobraževanj za zgodovinarje.

Na Koroškem so idejo o zborovanju naklonjeno sprejeli. Odprli so vrata svojih šolskih in kulturnih ustanov. Za organizacijo zborovanja sta poskrbela Zveza zgodovinskih društev Slovenije (predsednik dr. Branko Šuštar z odborom) in Zgodovinsko društvo za Koroško (predsednica dr. Karla Oder s sodelavci). Vodstvo Srednje šole Ravne in Osrednje knjižnice sta prispevala k zborovanju poleg prostorov tudi s tehnično in drugo podporo. Udeležence je prijazno sprejel tudi župan Občine Ravne. Prvi dan so o zborovanju poročali v slovenskem studiju (orf: Vesti). Poročilo o dogodku je bilo objavljeno na Koroški regionalni televiziji, na portalu e-Novice občine Ravne, spletni izdaji celovškega časopisa „Nedelja“, spletnih portalih zgo-lista, museum, spletnem portalu Zavoda za šolstvo, na spletni strani STA, na spletni strani Knjižnice Ravne na Koroškem, spletnih portalih Inštituta za slovensko jezikoslovje in Geografskega inštituta. Delo so podprli tudi v Koroškem pokrajinskem muzeju Slovenj Gradec, KPM Muzeju Ravne na Koroškem in Slovenskem šolskem muzeju. Letošnje zborovanje ZZDS je podprlo tudi Ministrstvo za kulturo RS, ki je sofinanciralo program dela našega društva 2015–2016. Vsem, ki so sodelovali pri pripravah ali kako drugače prispevali k izvedbi 38. zborovanja, se člani organizacijskega odbora ZZDS prav lepo zahvaljujejo.

Ana Marija Lamut